

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 567/2016-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. septembra 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], t. č. Ústav na výkon väzby a Ústav na výkon trestu odňatia slobody, [REDACTED] vo veci namietaného porušenia jeho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Tdo/13/2016 zo 6. apríla 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. júna 2016 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa

čl. 47 ods. 3 ústavy a základného práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 6 Tdo/13/2016 zo 6. apríla 2016 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“).

2. Sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Topoľčany (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 1 T/119/2011 z 19. júna 2012 uznaný vinným v bode 1 zo spáchania prečinu nevyplatenia mzdy a odstupného podľa § 214 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona, v bode 2 zo zločinu neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona, v bode 3 z prečinu nevyplatenia mzdy a odstupného podľa § 214 ods. 1 a 2 písm. a) Trestného zákona formou účasti podľa § 21 ods. 1 písm. a) Trestného zákona a v bode 4 z prečinu neodvedenia dane a poistného podľa § 277 ods. 1 Trestného zákona formou účasti podľa § 21 ods. 1 písm. a) Trestného zákona za skutky podrobne uvedené vo výrokovej časti rozsudku, za čo mu bol uložený súhrnný nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 6 rokov a 10 mesiacov so zaradením do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia; zároveň zrušil výrok o treste v trestnom rozkaze Okresného súdu Žilina sp. zn. 35 T/96/2011 z 2. novembra 2011 a všetky rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad, pričom poškodených s nárokom na náhradu škody odkázal na občianske súdne konanie. Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) po odvolaní podanom sťažovateľom proti rozsudku okresného súdu sám rozhodol rozsudkom sp. zn. 4 To/12/2013 z 21. februára 2013 tak, že zrušil rozsudok okresného súdu vo výroku o treste týkajúceho sa sťažovateľa a uložil mu súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 5 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia a zároveň zrušil výrok o treste v trestnom rozkaze Okresného súdu Žilina sp. zn. 35 T/96/2011 z 19. októbra 2011, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

3. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ prostredníctvom svojho obhajcu dovolanie z dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. i) Trestného poriadku, a to z dôvodu, že ho považuje za vecne a právne nesprávny a z dôvodu, že došlo k zásadnému porušeniu jeho práva na obhajobu, ako aj z dôvodu, že rozhodnutie krajského súdu je

založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Za dôvod pre podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku považuje skutočnosť, že zo strany súdov neboli dodržané základné zásady uvedené v ustanovení § 2 ods. 10 a 14 Trestného poriadku, keďže súdy v konaní nepostupovali tak, aby bola zachovaná kontradiktórnosť hlavného pojednávania. Sťažovateľ v dovolaní tiež namietal, že po skončení vyšetrovania nebol oboznámený o možnosti záverečného preštudovania vyšetrovacieho spisu a aj nahliadnutie do spisu mu bolo umožnené až dodatočne, v dôsledku čoho došlo k odročeniu pojednávania. Sťažovateľ ďalej namietal, že po dobu konania prvostupňového súdu nemal k dispozícii znalecký posudok z odboru ekonómie [REDAKOVANÉ], v dôsledku čoho tak nedošlo k poskytnutiu možnosti reálneho naplnenia a uplatnenia práva na obhajobu. K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku sťažovateľ uvádza, že tak rozsudok okresného súdu, ako aj rozsudok krajského súdu sú založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, v dôsledku čoho došlo k uloženiu neprimerane prísneho trestu.

4. K dovolaniu sa vyjadrila prokurátorka Okresnej prokuratúry Topoľčany (ďalej len „okresná prokuratúra“), ktorá uviedla, že nie sú splnené dôvody na podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) a i) Trestného poriadku, pretože nebolo porušené právo sťažovateľa na obhajobu, ktorý napriek právam priznaným mu Trestným poriadkom tieto nevyužil a správal sa pasívne. Po vykonanom dokazovaní bolo preukázané, že riadil konanie odsúdeného [REDAKOVANÉ] a naplnil znaky účasti podľa § 21 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Z uvedených dôvodov prokurátorka okresnej prokuratúry navrhla, aby dovolací súd dovolanie odmietol.

5. Sťažovateľ navrhol, „aby Ústavný súd Slovenskej republiky na základe porušenia mojich Ústavných práv a ľudských práv a slobôd a to: - porušenia článku 47. ods. 3 Ústavy SR, - porušenia článku 50. ods. 3. Ústavy SR, - porušenia článku 20. ods. 1. Ústavy SR, zrušil uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 6 Tdo/13/2016 zo dňa 6. apríla 2016 a vec vrátil na ďalšie konanie“.

K sťažnosti zároveň pripojil žiadosť o ustanovenie advokáta v konaní pred ústavným súdom a splnomocnenie pre advokáta, ktorého mu prideli ústavný súd na jeho zastupovanie.

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovení § 20, § 50 a § 53 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti prihliada na to, že nie je iba jeho povinnosťou (ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti) zabezpečovať v rámci svojej rozhodovacej právomoci ochranu základných práv a slobôd vrátane rešpektovania záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná. Túto

povinnosť majú aj všeobecné sudy ako primárni ochrancovia ústavnosti (napr. III. ÚS 79/02). Danú skutočnosť zohľadňuje napokon aj znenie čl. 127 ods. 1 ústavy limitujúce právomoc ústavného súdu vo vzťahu k všeobecným súdom princípom subsidiarity, podľa ktorého rozhoduje ústavný súd o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vo veci porušenia ich základných práv alebo slobôd iba v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že trestné konanie je od svojho začiatku až po jeho koniec proces, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií na ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietať pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ak tieto pochybenia neboli odstránené v priebehu samotného trestného konania.

9. Ústavný súd vo vzťahu k žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom konštatuje, že u neho nie sú splnené predpoklady pre ustanovenie právneho zástupcu, a to z dôvodu, že v sťažovateľovom prípade boli ústavným súdom jednoznačne zistené dôvody na odmietnutie sťažnosti už pri jej predbežnom prerokovaní, a preto bolo namieste považovať sťažnosť za zrejme bezúspešné bránenie práva. Ústavný súd vzhľadom na zistené dôvody na odmietnutie sťažnosti nepovažoval za potrebné sťažovateľa vyzývať na ďalšie doplnenie podania, a aj preto bolo bez právneho významu ustanoviť mu právneho zástupcu.

Sťažnosť neobsahuje náležitosti kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom ustanovené v § 20 ods. 1 a 4 zákona o ústavnom súde, pretože sťažovateľ síce označil, ktoré základné práva alebo slobody sa podľa neho porušili, neuviedol však žiadnu ústavno-právnu argumentáciu na odôvodnenie porušenia označených práv.

10. Podstatou predloženej sťažnosti je nesúhlas sťažovateľa s postupom všeobecných súdov v jeho trestnej veci, pri ktorom malo dôjsť k porušeniu jeho práva na obhajobu. Sťažovateľ tiež nesúhlasí s dôvodmi, na základe ktorých najvyšší súd odmietol jeho dovolanie proti uzneseniu krajského súdu podanému z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c) a i) Trestného poriadku.

III.

11. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 (pred súdmi, inými štátnymi orgánmi verejnej správy) rovní.

Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

12. K porušeniu práva vlastniť majetok sťažovateľ uviedol, že v dôsledku toho, že vlastnil obchodnú spoločnosť, bol potrestaný za účastníctvo na trestnom čine, a to napriek tomu, že ústava trestnú zodpovednosť za vlastníctvo nepripúšťa. Ústavný súd poukazuje, že sťažovateľovo chápanie ochrany vlastníctva je neprijateľné, navyše, v okolnostiach danej veci a vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu najvyššieho súdu nenachádza súvislosti, ktoré by sa týkali ochrany vlastníctva a mali ústavnoprávny rozmer, teda ktoré by vytvárali priestor na možnosť vyslovenia porušenia označených práv sťažovateľa podľa ústavy po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

13. Pokiaľ sťažovateľ namieta porušenie čl. 47 ods. 3 ústavy v súvislosti s uskutočneným trestným konaním, ústavný súd predovšetkým poznamenáva, že uvedený článok je všeobecným ustanovením, ktoré platí spravidla pre konanie vo veci samej. V trestnom konaní pred súdom je stranou ten, proti komu sa vedie trestné konanie, poškodený, zúčastnená osoba a prokurátor; rovnaké postavenie ako strana má aj zástupca

občianskeho združenia, dôveryhodná osoba, ako aj iná osoba, na ktorej návrh alebo žiadosť sa konanie vedie alebo ktorá podala opravný prostriedok a v konaní proti mladistvému aj orgán sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré uvedené základné ústavné právo zabezpečujú aj v trestnom konaní a najmä v konaní pred súdom, kde sa rozhoduje o najdôležitejších otázkach trestného konania – o vine a treste (ide o ustanovenia upravujúce rovnaké lehoty na prípravu na pojednávania upravujúce právo navrhovať dôkazy, upravujúce záverečné reči, opravné prostriedky či účasť na verejnom zasadnutí a hlavnom pojednávaní). K uplatnenej námietke porušenia označeného práva ústavný súd uvádza, že vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu najvyššieho súdu nemohlo dôjsť k pochybeniu, na základe ktorého by bolo možné vysloviť porušenie označeného práva.

14. K namietanému porušeniu základného práva obvineného na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 je potrebné uviesť, že podľa judikatúry ústavného súdu sa týmto článkom ústavy zaručuje všetkým oprávneným osobám, že budú mať čas na prípravu obhajoby, že budú mať možnosť pripraviť si obhajobu a že svoju obhajobu budú môcť predniesť právne významným spôsobom buď osobne, alebo prostredníctvom svojho obhajcu. Účelom práva na obhajobu je poskytnutie príležitosti brániť sa proti obvineniu zo spáchania trestného činu a tiež sa brániť proti tvrdeniam o skutočnostiach, ktoré ovplyvňujú rozhodnutia v trestnom konaní v neprospech účastníka trestného konania. Obsahu a účelu priznaného zákonného a ústavného práva musí korešpondovať možnosť jeho reálneho naplnenia a uplatnenia tými subjektmi, ktorým bolo priznané (I. ÚS 17/99). Podstatou práva na obhajobu je zabezpečiť obhajovanie práv obvineného tak, aby boli v konaní objasnené všetky skutočnosti svedčiace v prospech obvineného a aby sa na ne v konaní a pri rozhodovaní prihliadalo, t. j. najmä aby nevinná osoba nebola odsúdená a páchateľ bol odsúdený len za to, čo spáchal.

15. O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo

slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takého práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06, III. ÚS 79/2012).

16. Dovolací súd nemožno chápať ako tretiu inštanciu v sústave súdov zameranú na preskúvanie všetkých rozhodnutí súdu druhého stupňa. Mimoriadny opravný prostriedok – dovolanie neslúži na revíziu skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa. Ťažisko dokazovania je na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže doplniť alebo meniť len odvolací súd. Dovolací súd nemôže posudzovať úplnosť skutkových zistení, nemôže bez ďalšieho sám prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože dôkazy v konaní o dovolaní nemôže sám vykonávať. Namietané nesprávne skutkové zistenia alebo nesúhlas s tým, ako súd hodnotil vykonané dôkazy, nemôžu zakladať dovolací dôvod uvedený v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Tento dôvod dovolania je daný len v prípade nesprávneho právneho posúdenia skutku alebo v prípade iného nesprávneho posúdenia podľa hmotnoprávných ustanovení.

Najvyšší súd ako súd dovolací v sťažovateľovej trestnej veci podrobne skúmal existenciu dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c) a i) Trestného poriadku, pričom o podanom dovolaní rozhodol podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania vecí, odmietne dovolanie, ak je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

17. K jednotlivým sťažovateľom namietaným dovolacím dôvodom najvyšší súd vo svojom uznesení uviedol:

„V prvom rade Najvyšší súd Slovenskej republiky poznamenáva, že v zmysle § 385 Tr. por. je dovolací súd viazaný odvolacími dôvodmi, ktoré sú v ňom uvedené, z čoho vyplýva, že táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia (R 120/2012-1).

S ohľadom na uvedené nebol Najvyšší súd Slovenskej republiky oprávnený preskúmať iné v dovolaní označené porušenia zákona, ktoré nezodpovedajú vymedzeným dovolacím dôvodom, pretože by si tak abstrahoval prieskum právoplatného rozhodnutia a jemu predchádzajúceho konania nad rámec návrhu - dovolania, čo by znamenalo prekročenie právomocí vyplývajúcej mu zo zákona (§ 385 Tr. por.) a Ústavy Slovenskej republiky (čl. 2 ods. 2).

Z uvedeného je preto potrebné vyvodit', a to aj s ohľadom na povahu dovolacieho konania, ktoré je ako návrhové konanie vždy podmienené návrhom oprávnenej osoby znalej práva - minister spravodlivosti, generálny prokurátor, obhajca, že Najvyšší súd Slovenskej republiky je viazaný podaným návrhom do takej miery, že v rámci prieskumu dodržiavania zákonnosti, nemôže ísť nad rámec návrhu a tam špecifikovaných dôvodov dovolania (§ 385 Tr. por.), preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podrobil prieskumu vecné argumenty dovolateľa zodpovedajúce dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 Tr. por. bez hlbšieho prieskumu tých argumentov, ktoré im nezodpovedajú.“

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku najvyšší súd uviedol:

„Existenciu tohto dovolacieho dôvodu obvinený vecne, ale nie relevantne odôvodnil porušením práva na obhajobu tým, že mu nebolo umožnené záverečné preštudovanie vyšetrovacieho spisu v zmysle § 208 ods. 1 Tr. por. a že nemal po dobu celého konania

prvostupňového súdu k dispozícii znalecký posudok z odboru ekonómie [REDACTED]

Jednou zo základných zásad trestného konania je aj zásada práva na obhajobu vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 9 Tr. por. Právo na obhajobu je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky v čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a tiež v čl. 6 ods. 3 písm. b/, písm. c/, písm. d/ Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože aj bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia. Právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. je potrebné chápať ako vytvorenie podmienok na plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého práva na obhajobu. Tento dovolací dôvod možno úspešne uplatňovať len vtedy, ak právo na obhajobu bolo porušené zásadným spôsobom.

Z predloženého spisového materiálu (č. 1. 795) vyplýva, že obvinený [REDACTED] bol riadne a včas upovedomený o možnosti preštudovať vyšetrovací spis, o čom svedčí priložená doručka, ktorou menovaný 25. júla 2011 potvrdil upovedomenie o tejto možnosti. Okolnosť, že obvinený nevyužil právo na preštudovanie spisu nemôže v žiadnom prípade znamenať porušenie práva na obhajobu, pretože sám, potom ako bol riadne a včas o tejto možnosti upovedomený, nevyužil svoje právo, čím deklaroval svoj nezáujem o preštudovanie vyšetrovacieho spisu.

Nedoručenie znaleckého posudku obvinenému v zmysle § 145 ods. 2 Tr. por. (per analogiam ak nemá obhajobu) by mohlo byť za istých okolností považované za porušenie práva na obhajobu, ale len v zmysle formálneho až formalistického výkladu § 145 ods. 2 Tr. por., z hľadiska práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru by o porušenie práva na obhajobu - nedoručením znaleckého posudku už v prípravnom konaní obvinenému mohlo dôjsť len vtedy, ak by tento znalecký posudok bol pred obvineným zatajovaný počas celého trestného konania, teda aj v súdnom konaní, keby obvinenému nebolo umožnené na hlavnom pojednávaní oboznámiť sa s obsahom znaleckého posudku,

keby nemal možnosť znalcovi klásť otázky a keby znalecký posudok bol rozhodujúci a usvedčujúci dôkaz, o ktorý súd oprel svoje rozhodnutie o vine obvineného. V predmetnej veci k ničomu takému nedošlo. Okrem toho obvinený mal v zmysle § 69 Tr. por. možnosť kedykoľvek nahliadnuť do spisu a robiť si z neho výpisky a poznámky a obstarávať si na svoje trovy kópie spisov a ich častí. Pokiaľ obvinený rezignuje aj na túto možnosť, potom sa sám zbavuje práv, ktoré mu prináležia podľa Tr. por., a preto sa nemôže právne účinne domáhať ochrany svojich práv, ak sa sám o tieto svoje práva dostatočne nezaujíma a nestará (*vigilantibus leges sunt scriptae* – zákony sú napísané pre bdelych, treba byť bdely, aby sme mohli ochrániť svoje právo, *vigilantibus iura* - právo je na strane ostražitých, *vigilantibus non dormientibus iura subveniunt* - právo pomáha bdelym nie spiacim).

S ohľadom na vyššie uvedené najvyšší súd uzatvára, že nezistil porušenie práva na obhajobu obvineného [REDAKOVANÉ] procesným postupom, ktorý uviedol v dovolaní. K uvedenému sa žiada ešte poznamenať, že Ústavný súd Slovenskej republiky v uzneseniach I. ÚS 21/2000 a I. ÚS 74/2001 vyslovil, že trestné konanie predstavuje od svojho začiatku až po koniec organický celok, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizáciou garancií na ochranu práv a slobôd zo strany orgánov činných v trestnom konaní súdov môžu a majú naprávať, resp. korigovať prípadné predchádzajúce pochybenia týkajúce sa porušenia základných práv a slobôd. Z tohto pohľadu je podstatné to, že rozsudok má byť založený výlučne na dôkazoch, ktoré boli vykonané na hlavnom pojednávaní v prítomnosti obžalovaného a jeho obhajcu. Preto, i keď v určitom štádiu mohlo dôjsť nesprávnym postupom vyšetrovateľa k obmedzeniu práva obvineného na obhajobu. Toto bolo postupom okresného súdu v celom rozsahu napravené...“

Následne k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku najvyšší súd uviedol:

„K dovolateľom označenému dovolaciemu dôvodu najvyšší súd poznamenáva, že v rámci dovolacieho konania nie je prípustné preskúmavať správnosť a úplnosť zisteného skutku (veta za bodkočiarkou v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.), ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti podľa § 371 ods. 1 Tr. por. Skutkový stav môže najvyšší súd

hodnotiť len z toho hľadiska, či skutok alebo iné okolnosti skutkovej povahy boli správne právne posúdené, tzn. či boli právne kvalifikované v súlade s príslušnými ustanoveniami hmotného práva. Preto nemožno preverovať úplnosť vykonaného dokazovania a správnosť hodnotenia jednotlivých dôkazov, nakoľko toto sú otázky upravené normami procesného práva, nie hmotným právom. Uvedený záver zodpovedá skutočnosti, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom a rozhoduje o ňom najvyšší súd až v tretej inštancii, kde nemožno znovu vytvárať či meniť skutkové zistenia. S ohľadom na to nemôže najvyšší súd spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

Argumenty obvineného spočívajúce v tom, že v čase spáchania skutkov pod bodom 3/a 4/ on nebol konateľom spoločnosti, ale len jej spoločníkom, a teda ako spoločník nemôže niesť zodpovednosť za konanie, resp. nekonanie jej konateľa [REDAKOVANÉ], nemôže najvyšší súd akceptovať, pretože skutky sú perfektne obsahovo i právne formulované tak, aby zodpovedali jeho činnosti ako účastníka na stíhaných trestných činoch v zmysle § 21 ods. 1 písm. a/ Tr. zák., preto použitá právna kvalifikácia zodpovedá obsahu stíhaných skutkov a so zreteľom na to sú argumenty obvineného v dovolaní neakceptovateľné.“

18. Z citovanej časti odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu vyplýva jasná, zrozumiteľná a podrobná odpoveď dovolacieho súdu na námietky sťažovateľa týkajúce sa porušenia jeho práva na obhajobu zakotveného v čl. 50 ods. 3 ústavy. Ústavný súd v posudzovanej veci nezistil, že by procesným postupom všeobecných súdov bola účelovo vytvorená nepriaznivá procesná situácia a také podmienky pre sťažovateľa, ktoré by mu bránili, resp. ho podstatným spôsobom obmedzovali pri reálnom uplatnení práva na obhajobu. Z napadnutého uznesenia vyplýva, že najvyšší súd preskúmal procesný postup súdov nižšieho stupňa preštudovaním spisového materiálu, pričom nezistil porušenie sťažovateľom označených práv. Sťažovateľ síce tento záver najvyššieho súdu namietal, ale neuviedol žiadne relevantné argumenty spochybňujúce z prieskumnej činnosti vyvedené závery najvyššieho súdu. Významná je aj tá skutočnosť, že sťažovateľ napriek poučeniu o svojich právach už v prípravnom konaní i v konaní pred súdom tieto náležite nevyužíval, správal sa pasívne a pre konanie si nezvolil obhajcu, ktorý by mu v konaní poskytoval kvalifikovanú právnu pomoc pri reálnom uplatňovaní jeho práva na obhajobu.

V tejto súvislosti ústavný súd zároveň poukazuje na svoju judikatúru, z ktorej vyplýva, že uplatnenie práva na obhajobu nezaručuje oprávnenej osobe dosiahnutie takého rozhodnutia súdu, o ktoré sa usiluje pomocou obhajoby. Účelom práva zaručeného čl. 50 ods. 3 ústavy je totiž len poskytnutie príležitosti brániť sa obvineniu zo spáchania trestného činu (obdobne II. ÚS 34/99).

19. Na základe uvedeného možno konštatovať, že najvyšší súd sa dovolaním sťažovateľa riadne zaoberal a svoje rozhodnutie adekvátne odôvodnil. Ak najvyšší súd nezistil danosť ani jedného z dôvodov uplatnených sťažovateľom v zmysle § 371 ods. 1 Trestného poriadku, nemožno mu vytknúť ako nesprávny ani procesný postup podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, ktorým dovolanie sťažovateľa na neverejnom zasadnutí senátu odmietol. Tieto skutočnosti nesignalizujú žiadnu možnosť porušenia základného práva sťažovateľa na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy. Ústavný súd v takom prípade nemá žiaden dôvod a ani oprávnenie na prehodnocovanie záverov všeobecných súdov. S prihliadnutím na požiadavku sťažovateľa zrušiť napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu vydané v jeho trestnej veci a jej vrátenie na ďalšie konanie tvrdenia sťažovateľa podľa názoru ústavného súdu sledujú len dosiahnutie zmeny výsledku súdneho konania, ktoré neskončilo podľa jeho želania, čo však nemožno spájať s porušením práva na obhajobu.

20. Pretože ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a čl. 50 ods. 3 ústavy namietaným uznesením najvyššieho súdu, ústavný súd už pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. septembra 2016